

Eksamensveiledning

- om vurdering av eksamensbesvarelser

2013

Engelsk ENG0012

Sentralt gitt skriftlig eksamen etter 10. trinn – for elever og for voksne deltakere og privatister

Eksamensveiledning for engelsk etter 10. trinn

Eksamensveiledning til sentralt gitt skriftlig eksamen 2013 i ENG0012 for elever på 10. trinn og deltakere og privatister i voksenopplæringen

Denne eksamensveiledningen gir informasjon om sentralt gitt eksamen og hvordan denne eksamen skal vurderes. Veiledningen skal være kjent for elever, kandidater, lærere og foresatte i god tid før eksamen. Sensorene skal bruke veiledningen som en felles referanseramme i vurderingsarbeidet. Sensorveiledningen og læreplanen i engelsk for 10. trinn utfyller denne eksamensveiledningen. Under vil «elever» bli brukt om både elever og voksne deltakere og privatister.

1. Organisering av sentralt gitt skriftlig eksamen

Forberedelsestid: 1 dag

Eksamen: 5 timer sentralt gitt eksamen med sentral sensur

På forberedelsesdagen er alle hjelpemidler tillatt, inkludert bruk av Internett. Forberedelsesdagen er obligatorisk skoledag for elever i grunnskolen. I forberedelsestiden kan elevene samarbeide, hente informasjon og få veiledning.

Materiell til forberedelsen publiseres kun på nettet. For å kunne dra nytte av bilder og lenker bør skolene legge til rette for at elevene kan arbeide med materialet digitalt. Materialet kan imidlertid også skrives ut som PDF-filer i A3- eller A4-format.

Sentralt gitt skriftlig eksamen varer i 5 timer. Så langt det er mulig, bør sentralt gitt eksamen være IKT-basert. Men oppgavene trykkes og sendes til skolen i tillegg til at de blir tilgjengelige i PAS.

1.1 Forberedelsesdelen

Elevene får tilgang til forberedelsesmaterialet ved hjelp av brukernavn og passord kl. 13.00 dagen før forberedelsesdagen. Forberedelsesdelen er åpen under forberedelsesdagen.

Til eksamen er hele læreplanen til og med 10. trinn aktuell. Det innebærer at elevene til eksamen kan prøves i flere og relevante deler av læreplanen enn det som kan leses direkte ut av forberedelsesdelen. Forberedelsen skal bidra til å forberede elevene på eksamen, men ikke være så konkret at den avslører eksamensoppgavene. Elevene skal både lese, bearbeide og sortere ukjent stoff på forberedelsesdagen.

Tekstene i forberedelsesdelen har et overordnet tema som igjen er ordnet i to deler med lenker. Den første delen, Part A, gir elevene to alternativer å velge mellom, Part A1 og Part A2.

Elevene skal arbeide med ett av de to alternativene i Part A. Elevene kan velge å fordype seg i begge alternativene hvis de vil. Det er ikke nødvendig for elevene å lese begge alternativene for å kunne svare på oppgavene på eksamensdagen.

Alle elevene skal arbeide med Part B.

Oppgavene er knyttet opp mot temaet i forberedelsesmateriellet. Elevene bør derfor i opplæringen trenes til å se de mulighetene en forberedelsesdel rommer, slik at de kan møte eksamensoppgaver som kopler forberedelsesdelen til kompetansemålene i læreplanen. Sensor må være åpen for at elevene bruker sin samlede tekstkompetanse som referanse i møte med nye tekster på forberedelsesdagen.

1.2 Eksamensoppgavene

Eksamensoppgavene utformes med utgangspunkt i kompetansemålene i læreplanen for faget.

Eksamen har tre oppgaver, Task 1, Task 2 og Task 3. Alle elevene skal svare på Task 1 og Task 2. I Task 3 (longer answer) skal elevene velge å svare på én av fire langvaroppgaver. Elevene skal svare på engelsk. Alle oppgavene er knyttet til det forberedelsesmateriellet elevene arbeidet med på forberedelsesdagen.

Oppgaveinstruksjonen er styrende for hvordan sensor skal vurdere besvarelsen, og det er derfor viktig at eleven svarer på alle delene av oppgavebestillingen.

2. Hjelpemidler til sentralt gitt eksamen

Alle hjelpemidler er tillatt, bortsett fra Internett og andre verktøy som kan brukes til kommunikasjon. For ENG0012 er heller ikke oversettelsesprogrammer tillatt.

Gjennom opplæringen i det enkelte faget skal elevene ha fått veiledning i å vurdere hvilke hjelpemidler de vil ha nytte av i arbeidet med å løse ulike typer oppgaver. Det er eleven, gjerne i samråd med læreren, som finner fram til hvilke hjelpemidler som er formålstjenlige.

3. Bruk av kilder

Dersom det er aktuelt for elevene å bruke kilder i besvarelsen, må disse oppgis på en etterrettelig måte. Det finnes ulike måter å oppgi kilder på. Det er viktig at kilder som blir brukt til eksamen, oppgis på en slik måte at leseren kan finne fram til dem.

Eleven skal oppgi forfatter og fullstendig tittel på så vel lærebøker som andre tekster. Dersom eleven bruker utskrift eller sitat fra nettsider, skal eleven oppgi nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato.

Dersom sensor mistenker at en besvarelse inneholder kopiert materiell uten kildehenvisning, kan besvarelsen sendes til plagiatkontroll.

4. Vurdering av eksamensbesvarelser

Læreplanene og forskrift til opplæringsloven er grunndokumenter for vurderingsarbeidet. Forskrift til opplæringsloven §§ 3-25 og 4-18 slår fast følgende:

Eksamen skal organiserast slik at eleven/deltakaren eller privatisten kan få vist kompetansen sin i faget. Eksamenskarakteren skal fastsetjast på individuelt

grunnlag og gi uttrykk for kompetansen til eleven/deltakaren eller privatisten slik den kjem fram på eksamen.

Kompetanse er i denne sammenhengen definert som evnen til å møte en kompleks utfordring eller utføre en kompleks aktivitet eller oppgave.¹ Eksamensoppgavene blir utformet slik at de prøver denne kompetansen. Grunnlaget for å vurdere den kompetansen elevene viser i eksamensbesvarelsen, er kompetansemålene i læreplanen for fag.²

De grunnleggende ferdighetene er integrert i kompetansemålene i alle læreplanene for fag. Grunnleggende ferdigheter vil derfor kunne prøves indirekte til sentralt gitt eksamen. Grunnleggende ferdigheter utgjør ikke et selvstendig vurderingsgrunnlag.

Elevens besvarelse vurderes av to eksterne sensorer, og dersom disse to er uenige, avgjør en oppmann, jf. § 3-28 i forskrift til opplæringsloven.

4.1 Sensorveiledning

Sensorveiledninger blir i mange fag publisert på eksamensdagen kl. 14.00 og inneholder tilleggsopplysninger for sensor i vurderingsarbeidet. En del opplysninger som tidligere har vært publisert i sensorveiledningen i engelsk, er inkludert i denne eksamensveiledningen. Dette er gjort med bakgrunn i at sensor og elever i størst mulig utstrekning skal ha fått de samme opplysningene om hvordan besvarelsen skal vurderes, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-1 eller 4-1:

Det skal vere kjent for eleven, lærlingen og lære kandidaten/deltakaren kva som er måla for opplæringa og kva som blir vektlagt i vurderinga av hennar eller hans kompetanse.

4.2 Helheten

Eleven blir bedt om å skrive to kortere og en lengre tekst til eksamen. Hver oppgave prøver ulike kompetansemål innenfor ulike hovedområder i læreplanen. Sensor må finne fram til elevens samlede kompetanse med utgangspunkt i de oppgavespesifikke kravene og vurderingsmatrisen, og gi en samlet vurdering av den kompetansen eleven har vist på eksamen. Vurderingen skal basere seg på et helhetsinntrykk av den totale kompetansen til den enkelte eleven.

Dersom eleven ikke har svart på alle oppgavene, må sensor vurdere det som er besvart. På grunn av at oppgavene prøver ulike kompetansemål fra hele læreplanen, vil en elev som ikke svarer på alle oppgavene, i de fleste tilfellene ikke få vist helheten av den kompetansen som oppgavene åpner for.

4.3 Sjanger

Dersom oppgaven ber om svar i en bestemt sjanger, må sensor forvente å finne typiske trekk for sjangeren i oppgavesvaret. Sensor skal samtidig være åpen for at sjangerer er tøyelige kategorier, og ikke snevert definerte rammer for tekstene.

¹ St.meld. nr. 30 (2003–2004) *Kultur for læring*.

² Forskrift til opplæringsloven §§ 3-3 og 4-3.

Eleven bør vise at han/hun har oppfattet oppgavebestillingen, og at han/hun skriver en tekst som holder seg innenfor de utfordringene oppgavene presenterer. Dette innebærer likevel ikke at det ikke er rom for variasjon innenfor de rammene oppgavene setter. Sensor må derfor være åpen for overraskende løsninger, som i både form og innhold kan skille seg fra det en gjennomsnittlig leser venter seg.

4.4 Innhold, tekststruktur og språk

I et godt svar kommuniserer teksten, det vil si at den er tilpasset den kommunikasjons-situasjonen den skal fungere i. Dersom en tekst skal kommunisere godt, må teksten ha et relevant innhold, en klar struktur og et funksjonelt språk. Vurderingen av svarene blir derfor gjort på grunnlag av den kompetansen eleven viser med hensyn til innhold, tekststruktur og språk. Det er balansen mellom de enkelte delene, og ikke enkeltdeler som skal være avgjørende for vurderingen av svarene.

For å få et førsteinntrykk av innhold, tekststruktur og språk bør sensor først vurdere elevens totale tekstproduksjon som helhet før den vurderes som deler.

Tekstforståelse kan komme til uttrykk som direkte svar på oppgaver knyttet til tekstutvalget, og/eller gjennom at eleven bruker denne forståelsen i utformingen av sine egne tekster både når det gjelder innhold og tekststruktur.

Det vil alltid være diskusjon om hva som er alvorlige språkfeil i engelsk. Språket er i endring og har mange varianter. Sensor må vurdere om språket er med på å formidle innholdet, eller om det kommer i veien for det eleven ønsker å gi uttrykk for. Sensor skal honorere elever som prøver å strekke seg faglig gjennom bruken av språket.

4.5 Forhåndssensur

Hensikten med en forhåndssensur er å støtte opp om den sentrale sensuren og sikre en rettferdig sensur. Forhåndssensuren i engelsk gjøres av oppmenn som er erfarne sensorer fra hele landet. Dersom det viser seg at enkelte oppgaver blir oppfattet som vanskelige å vurdere, vil forhåndssensuren gi informasjon om dette. Forhåndssensur skal være 3. og 4. juni, og resultatet publiseres 4. juni kl. 14.00 på Utdanningsdirektoratets nettsider: www.udir.no. Føringene i forhåndssensuren er retningsgivende for sensor.

5. Karakterer

Forskrift til opplæringsloven §§ 3-4 og 4-4 har generelle karakterbeskrivelser for grunnopplæringen:

- a) Karakteren 6 uttrykker at eleven har framifrå kompetanse i faget.
- b) Karakteren 5 uttrykker at eleven har mykje god kompetanse i faget.
- c) Karakteren 4 uttrykker at eleven har god kompetanse i faget.
- d) Karakteren 3 uttrykker at eleven har nokså god kompetanse i faget.
- e) Karakteren 2 uttrykker at eleven har låg kompetanse i faget.

f) *Karakteren 1 uttrykker at eleven har svært låg kompetanse i faget.*

Kjennetegnene på måloppnåelse i eksamensveiledningen beskriver nærmere hva for eksempel god kompetanse i faget vil si til skriftlig eksamen.

Kun hele karakterer brukes til eksamen.

6. Kjennetegn på måloppnåelse

Vurderingsmatrisen på side 8 har beskrivelser av kjennetegn på måloppnåelse til sentralt gitt eksamen i engelsk etter 10. trinn. Beskrivelsene skal bidra til en felles forståelse av kravene til eksamen og til en mer rettferdig vurdering.

Vurderingsmatrisen beskriver kjennetegn på måloppnåelse innenfor tre nivåer i forhold til kompetansemålene. Disse beskriver nærmere hva for eksempel «nokså god til god kompetanse» i faget vil si for en bestemt tekst på dette nivået. Oversikten over kjennetegn i vurderingsmatrisen må ikke oppfattes som uttømmende, og sensor må benytte veiledningsmateriell og profesjonelt skjønn for å vurdere kompetansen slik den fremkommer i hver enkelt besvarelse.

Til skriftlig eksamen kan eleven prøves i kompetansemål til og med 10. trinn fra læreplanen i engelsk. Sensor skal benytte vurderingsmatrisen med kjennetegn på måloppnåelse i vurderingen av eksamen i engelsk etter 10. trinn, og sensor skal se etter hvilken kompetanse eleven viser, jf. beskrivelser av kompetanse i matrisen. Eleven skal til eksamen vise sluttkompetanse etter 10. trinn. Alt eleven leverer, skal vurderes som en del av elevens kompetanse.

Kjennetegnene er til hjelp for sensor i å definere kvaliteten på elevens besvarelse. Ved å benytte kjennetegn på måloppnåelse kan sensor danne seg et bilde av kompetansen eleven viser.

Kjennetegn på måloppnåelse for *låg kompetanse* (2)

Eleven gir et enkelt svar på bestillingen i oppgaven. Det betyr at oppgavesvaret formidler et enkelt innhold og at tekststrukturen er enkel både på avsnitts- og tekstnivå. Sensor kan hente ut et innhold som er knyttet til oppgaven. Språket er enkelt og kan være preget av elevens morsmål. Det kan føre til at språket kommer i veien for det eleven ønsker å formidle. Et svar på dette nivået er preget av et enkelt vokabular og rettskrivningsfeil.

Karakteren 1 skal brukes i tilfeller der oppgavesvaret som helhet viser svært lav kompetanse i faget.

Kjennetegn på måloppnåelse for *nokså god* (3) - *god kompetanse* (4)

Et viktig kriterium for å avgjøre om et svar ligger på dette nivået, er knyttet til i hvilken grad oppgavesvaret kommuniserer.

På dette nivået må sensor forvente at eleven kan skrive svar med en viss grad av grunnstruktur og bruk av avsnitt som til en viss grad er tilpasset kommunikasjons-

situasjonen. Oppgavesvarene formidler et budskap med alt fra et relativt enkelt innhold til et innhold som er mer utfyllende.

Ordforrådet er stort nok til å skrive tekster om kjente tema, og eleven kan bruke ortografi og tegnsetting med noe presisjon. Ordvalg og syntaks vil variere. Oppgavesvaret kan inneholde en del feil som forstyrrer kommunikasjonen.

Elever på dette nivået bruker kilder på en ansvarlig måte. Det vil si at elevene bruker kilder i noen grad til å underbygge og eksemplifisere innholdet i egen tekst. Når eleven bruker kilder, er det rimelig klart for leseren hva som er kilde, og hva som er elevens tekst.

Kjennetegn på måloppnåelse for *mykje god* (5) – *framifrå kompetanse* (6)

En besvarelse på dette nivået har et relevant innhold som er presentert på en tydelig måte. Teksten har en hensiktsmessig struktur og en inndeling i avsnitt som er tilpasset kommunikasjonssituasjonen. Oppgavesvaret har en logisk oppbygning som gjør at svaret har god flyt. Feil som ikke bryter ned kommunikasjonen, skal ikke alene hindre teksten i å bli vurdert på dette nivå.

Sensor bør være åpen for elever som velger utradisjonelle måter å løse oppgaver på. Noen elever bruker virkemidler i tekstproduksjonen som er avanserte, og som også kan virke ukjente i forhold til det sensor forventer. Elever som har nådd et høyt kompetansenivå, bør få uttelling for å løse oppgavene på en selvstendig måte.

Elever på dette nivået bruker kilder på en kritisk og forsvarlig måte. Det vil si at elevene bruker kilder til å eksemplifisere eller utdype de ulike delene av teksten, og at kildene flyter godt sammen med det eleven ønsker å formidle. Kildene er en integrert del av elevens tekst slik at det er klart for sensor hva som er egenprodusert, og hva som er kilder.

Se vurderingsmatrisen på neste side.

Kjennetegn på måloppnåelse ENG0012 ved sentralt gitt skriftlig eksamen 2013

Karakter		1	2 Eleven kan:	3-4 Eleven kan:	5-6 Eleven kan:
Kultur, samfunn og litteratur	Innhold	Lavere kompetanse enn nivå 2	- svare på oppgaven på en enkel måte - skrive en tekst der det kan hentes ut et enkelt og delvis relevant innhold - skrive om et emne med enkel refleksjon - bruke innhold fra kilder på en enkel måte	- svare på oppgaven, men ikke nødvendigvis med et fullstendig relevant innhold - formidle et budskap - skrive om et emne med et relativt enkelt innhold og med en viss grad av selvstendighet - bruke innhold fra kilder på en ansvarlig måte	- besvare oppgaven på en relevant måte - presentere et budskap på en selvstendig og tydelig måte - gjøre rede for et emne på en utfyllende måte - bruke innhold fra ulike kilder på en kritisk og ansvarlig måte
Skriftlig kommunikasjon	Tekststruktur	Lavere kompetanse enn nivå 2	- skrive en enkel tekst med en enkel struktur som kan relateres til oppgavebestillingen - skrive en enkel tekst som er lesbar - skrive en enkel tekst som har setningsstrukturer	- skrive en tekst med en viss grad av grunnstruktur og bruk av avsnitt som til en viss grad er tilpasset kommunikasjons-situasjonen - skrive en sammenhengende tekst - skrive en tekst med enkel tekstbinding	- skrive en tekst med en passende struktur og en hensiktsmessig bruk av avsnitt som er tilpasset kommunikasjons-situasjonen - skrive en tekst med logisk oppbygning og god flyt - skrive en tekst med en rimelig variert bruk av tekstbinding
Skriftlig kommunikasjon	Språk	Lavere kompetanse enn nivå 2	- bruke et svært enkelt ordforråd - uttrykke en mening, selv om språket kan inneholde mange feil - bruke enkel ortografi og tegnsetting	- bruke et ordforråd som er stort nok til å skrive en tekst om et kjent tema - i noen grad bruke språkets grunnleggende formverk - i noen grad variere setningsbygningen - bruke ortografi og tegnsetting med noe presisjon	- bruke et ordforråd som er stort nok til å uttrykke det meste om et gitt tema - bruke språkets grunnleggende formverk med en del presisjon - varierte setningsbygningen - bruke ortografi og tegnsetting med en del presisjon

Karakteren 1 uttrykker at eleven viser lavere måloppnåelse enn det som det er gjort rede for ovenfor.

Schweigaards gate 15
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO
Telefon 23 30 12 00
www.utdanningsdirektoratet.no